

глобалізаційного світу. Як зазначив М. Маклюен, у західноєвропейській культурі ХХ ст. з новими технічними винаходами, появою електричних приладів та приборів людству поступово повертається втрачений із часів первісного «дописьмового» суспільства «простір слуху», у якому аудіальне сприйняття світу мало першочергове значення у природі, на відміну від візуального. Посилення значення аудіального образу в медіакulturі пов'язане іконічним, «аудіальним зворотом», який відбувся в «звученевому соціумі» (І. Баранова). Тотальна аудіальна експансія в сучасному світі свідчить про те, що в суспільстві другої половини ХХ — початку ХХІ ст. відбулося зростання ролі аудіального типу світосприйняття, у межах якого стверджується репрезентативна функція звука як світомоделюючого механізму, що відображає багатоманітні процеси, які відбуваються в загальній еволюції природи та людини.

В. О. Гізолаєва-Юрченко

ВОКАЛЬНА ПЕДАГОГІКА ТА ВОКАЛЬНА ФОНОПЕДІЯ: ДО ПИТАННЯ ПРО ПЕРСПЕКТИВУ ВЗАЄМОДІЇ

Відомо, що вокальна педагогіка є галуззю знань, що вивчає природу співочого голосу, спеціалізується на використанні її можливостей в музично-виконавській практиці, а також це наука, присвячена навчанню й вихованню професійних співаків. Зазвичай у цій сфері практикують професійні вокалісти-педагоги.

На жаль, сучасна підготовка співаків і викладачів сольного співу в системі державної музичної освіти до теперішнього часу обмежується вузькими межами встановлених вокально-методичних стандартів так званої вокальної теорії «постановки співочого голосу», хоча праця із психології музично-виконавської діяльності, психології і фізіології, феноменології художньої творчості, індивідуально-психологічних особливостей творчої особистості та багатьох інших хвилюючих нині питань існує величезна кількість. Ці розвідки не затребувані, оскільки не прив'язані до поняття «вокал» і знаходяться в межах інших наукових галузей, таких як психологія, педагогіка, майстерність актора й режисура, психологія і педагогіка творчості, гендерна психологія, фонопедія. Саме про останню поговоримо детальніше.

Термін «фонопедія» (від грец. phone — звук, голос) вже давно негласно увійшов до сучасної педагогічної вокальної практики та має багато синонімів, наприклад фонічний метод, ортофонічна або фонічна ортопедія, голосова гімнастика. Всі ці поняття мають на увазі одне — виправлення дефектів голосу спеціальними, цілеспрямованими тренуваннями голосового апарату.

Вокальна фонопедія (вокально-фонопедична терапія) — це розділ педагогічної галузі (логопедії), що займається відновленням і профілактикою вокального голосу шляхом спеціальних педагогічних технік. Вокальний фонопедягог, на відміну від вокального педагога, працює з голосом, зіпсованим неправильними вокальними навантаженнями; спеціалізується на порушеннях голосу та пропонує способи його відновлення. Метою фонопедичних занять є голосова корекція спеціальними методико-професійними дихальними, мовними та вокальними вправами, основаними на природних законах голосоутворення та голосоведення.

Попри те, що і «вокальна педагогіка», і «вокальна фонопедія» детально вивчають специфіку формування правильних вокальних навичок, їх практики розвиваються паралельно і мають особисту методичну базу. Відокремлено для педагогів-вокалістів й для фонопедів проводяться всеукраїнські та міжнародні науково-практичні конференції та практичні курси, присвячені технічним та реабілітаційним особливостям вокального голосу, публікуються збірники статей, поширюються цікаві інтернет-видання. Можливо це пов'язано із тим, що кожна з представлених наук розглядає вокальну проблематику під різними кутами: вокальна педагогіка має більш естетико-психологічний напрям розвитку голосу, водночас як головним орієнтиром вокальної фонопедії є реабілітація голосової функції.

Зважаючи на вищезазначене, виникає питання про перспективу взаємодії вокальної педагогіки й вокальної фонопедії, що є актуальним та потребує фахової дискусії. Упровадження й залучення основних фонопедичних методів голосоутворення у вокально-педагогічну практику як додатковий теоретичний і методичний матеріал до навчальних курсів дисципліни «Основи вокальної методики» для студентів вищих навчальних закладів дозволило б вирішити багато відкритих вокальних питань стосовно органічного розвитку голосового апарату.

І. І. Снедков, Л. А. Снедкова

САМОБУТНІ ОЗНАКИ СУЧАСНОГО АНСАМБЛЕВОГО НАРОДНО-ІНСТРУМЕНТАЛЬНОГО МУЗИКУВАННЯ СЛОБОЖАНЩИНИ

Академічне народно-інструментальне виконавство Слобожанщини, інтенсивно розвиваючись протягом останніх кількох десятиліть, опинилось у фарватері новітніх глобальних тенденцій розвитку культури, орієнтованих передусім на комерційність, зазнаючи впливу змін у мисленні музиканта, використовуваних ним технологій, змін суспільної свідомості.

У зв'язку з переосмисленням естетичних уявлень у мистецтві ХХІ ст. та у музичній творчості цього історичного періоду, спостерігається тенденція до відходу від жанрово-стильових норм і канонів, що зумовлює множинність і розмаїтість творчих експериментів. Ця обставина породжує в ансамблевому музикуванні таке явище, як полістилістика.

Ансамблі народних інструментів Слобожанщини в ХХІ ст. виробили власні жанрово-виконавські критерії творчої діяльності. У зв'язку з вивченням процесу розвитку народно-ансамблевого мистецтва, особливий інтерес представляє жанровий вибір репертуарів ансамблів.

Досліджуючи репертуар сучасних Слобожанських ансамблів за участю народних інструментів «3+2» (худ. керівник І. Снедков), «Весела банда» (худ. керівник Ю. Дяченко), «Цим-Бан-До» (худ. керівники Н. Мельник, О. Савицька), «Колорит» (худ. керівник Я. Данілюк), «Шпіль де труа», «Євшан зілля», «Етноджаз» (худ. керівник О. Мовчан), «Твіст», «Boulevard», «Tandem», «Twixband» (худ. керівник М. Шейко), констатуємо, що самобутнє оновлення репертуару викликане впливом на виконавців кращих зразків сучасної музики, переосмисленням підходів до способів виразності, композиторської техніки, характерних для культури ХХІ ст. Велика увага до процесу звукосполучення та